

Posudek oponentky diplomové práce
Ústav sociální práce FF UHK

Autorka závěrečné práce: Bc. Petra Stará

Název závěrečné práce: **Senioři jako příjemci dávek hmotné nouze**

Hodnocení formulace hlavního cíle práce: B

Odůvodnění:

Cílem diplomové práce je „*popsat problematiku systému dávek pomoci v hmotné nouzi v České republice a jejich vliv na životní úroveň seniorů.*“ (s. 9). Autorka dále stanovuje hlavní výzkumný cíl práce „*zjistit, zda dávky pomoci v hmotné nouzi pomáhají seniorům řešit jejich problémy*“ (s. 9). Cíl se jeví formulován konkrétně a realisticky. V Úvodu je také popsána logická struktura práce, stručně popsána výzkumná strategie a jsou představeny symbolický a aplikační cíl práce. Nejsou vymezeny dílčí cíle, což je škoda, protože čtenáři by to mohlo pomoci se lépe orientovat ve struktuře teoretické části.

Hodnocení struktury práce: B

Odůvodnění:

Autorka vymezuje pojmy „*životní úroveň seniorů*“, „*systém pomoci v hmotné nouzi*“ a „*analýza dávek pomoci v hmotné nouzi*“. Členění kapitol Teoretické části i celé diplomové práce se jeví logické. Pouze v případě kapitoly „*analýza dávek pomoci v hmotné nouzi*“ čtenář/ka neví, z jakého hlediska bude avizovaná analýza probíhat. Prosím autorku, aby v rámci obhajoby vysvětlila, co je přesně cílem této subkapitoly (viz otázka níže č. 1).

Hodnocení teoretické části práce: B

Odůvodnění:

Teoretická část vychází z adekvátních odborných zdrojů a neobsahuje faktické chyby. Jeví se zpracovaná kvalitně. Přesto mám několik připomínek. V kapitole 1 autorka popisuje „*životní úroveň seniorů*“ skrze pojem „*kvalita života seniorů*“, ale není jasný vztah mezi nimi (viz otázka níže č. 2). V kapitole 1.2 jsou uvedeny oficiální údaje k podílu osob ohrožených chudobou. Je škoda, že je autorka s těmito údaji nepolemizovala (viz otázka níže č. 3).

Hodnocení metodické části práce: D

Odůvodnění:

Metodická část zahrnuje vymezení dílčích cílů (jeví se logicky podřízené hlavnímu cíli, pouze u DC1 je v textu cíl formulován otevřenou otázkou, což přesahuje formulaci hlavního cíle; samostatně je již formulován v uzavřené podobě odpovídající kvantitativní výzkumné strategii), transformaci dílčích cílů přes indikátory do tazatelských otázek (s. 42-43; zde vnímám problém v operacionalizaci DVC1, kdy podle mého názoru autorka zjišťuje, vybrané informace ohledně bydlení, nájmu, příjmů a informovanosti o dávkách, než zda dávky pomáhají seniorům řešit existenční problémy; u DVC2 se mohou jevit jako redundantní dotazníkové otázky 19 a 20; u DVC3 opět otázky zjišťují něco jiného, než avizuje cíl – viz otázka č. 4 níže), odůvodnění zvolené výzkumné strategie (kvantitativní výzkumnou strategii a techniku dotazníku lze považovat za adekvátní cílům), je vymezena strategie volby výzkumného souboru (ale pouze z hlediska lokality; nenašla jsem, jak byli respondenti vybíráni – byli to klienti ÚP, byl výběr záměrný?; viz otázka č. 5 níže), je popsán způsob zpracování údajů a jsou reflektována rizika využití výzkumné strategie. Při hodnocení je třeba odlišit nepovedenou operacionalizaci od zbytku metodické části. Tu lze s touto výjimkou považovat za kvalitně zpracovanou.

Hodnocení zpracování výsledků výzkumu: D

Odůvodnění:

Interpretace je provedena logicky dle stanovených dílčích cílů. Jednotlivé dotazníkové otázky jsou interpretovány pomocí tabulek s absolutními i relativními četnostmi a slovními komentáři. V závěrečném shrnutí se autorka snaží nalézt odpověď na dílčí cíl (resp. otázku). Tu vyvozuje u DC1 z porovnání výše **starobního důchodu** a nákladů na bydlení, zatímco si předsevzala zkoumat, jak **dávky hmotné nouze** pomáhají řešit existenční problémy. Řešila tedy zcela jinou souvislost. U DC3 autorka přiznává, že odpověď nezískala kvůli špatné formulaci otázek. S tímto závěrem zcela souhlasím.

Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce: E

Odůvodnění:

Obávám se, že díky špatně provedené operacionalizaci autorka nedosáhla DC1 a DC3 a nepodařilo se jí dosáhnout ani hlavního cíle.

Hodnocení formální stránky práce: A

Odůvodnění:

Hodnocení přínosu práce pro praxi sociální práce či sociální politiky: A

Odůvodnění:

Autorka přínos práce do praxe formuluje následovně: „*Chtěla bych, aby se má práce stala přínosem pro ty, kteří uvažují o práci na úřadech práce, konkrétně na odděleních hmotné nouze. Pro ty, kteří již pracují jako sociální pracovníci na úřadech práce, jež se zabývají stejnou agendou, je mým úmyslem zejména poskytnout náhled na problematiku využívání dávek hmotné nouze, jejichž příjemci jsou právě senioři*“.

Další připomínky: nemám

Otázky k obhajobě:

1. V případě kapitoly „Analýza dávek pomoci v hmotné nouzi“ čtenář/ka neví, z jakého hlediska bude avizovaná analýza probíhat. Prosím autorku, aby v rámci obhajoby vysvětlila, co je přesně cílem této subkapitoly.
2. V kapitole 1 autorka popisuje „životní úroveň seniorů“ skrze pojem „kvalita života seniorů“, ale není jasný vztah mezi nimi. Prosím autorku o vysvětlení vztahu mezi těmito pojmy.
3. Na s. 18 autorka píše, že „*v rámci zemí Evropské unie je v České republice nejnižší podíl osob ohrožených chudobou k celkovému počtu populace (v roce 2014 tvořilo necelých 15 %)*“. Přesto se v poslední době ozývají ze strany některých sociologů či sociálně politických analytiků (např. Daniel Prokop, Tomáš Tožička) hlasy, které tvrdí, že tvrzení o neexistující chudobě jsou lživá. Z jakých argumentů vycházejí? Jaké je stanovisko autorky k závažnosti chudoby v České republice?
4. Prosím autorku, aby reagovala na připomínku ohledně malé logické vazby mezi dílčími cíli a dotazníkovými otázkami (těmito otázkami bylo zjišťováno něco jiného, než avizují dílčí cíle 1 a 3).
5. V metodické části je vymezena strategie volby výzkumného souboru, ale pouze z hlediska lokality. Nenašla jsem, jak byli respondenti vybíráni – byli to klienti ÚP, byl výběr záměrný? Prosím autorku o doplnění této informace.

Celkové zhodnocení práce: D

Odůvodnění:

Diplomovou práci Bc. Petry Staré považuji za splňující všechny požadavky na diplomové práce i přes nevydařenou operacionalizaci (přestože ovlivnila celkové výsledky práce, tak ji vnímám vzhledem ke snaze o kvalitní zpracování v ostatních oblastech za dílčí chybu).

2. 5. 2018 v Hradci Králové

Mgr. Radka Janebová, Ph.D.
Oponentka diplomové práce